

ADVIES

CRB 2011 - 0566

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

Advies over twee ontwerpen van koninklijk besluit betreffende de omzetting in Belgisch recht van richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden

**Brussel
25 mei 2011**

Advies over twee ontwerpen van koninklijk besluit betreffende de omzetting in Belgisch recht van richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden

Inbehandelingneming

Bij brief van 22 februari 2011 heeft mevrouw Sabine LARUELLE, minister van Landbouw, de heer Robert TOLLET, voorzitter van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, om advies gevraagd over twee ontwerpen van koninklijk besluit betreffende de omzetting in Belgisch recht van richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden. Het gaat om een ontwerp van koninklijk besluit betreffende het federaal programma ter reductie van de risico's en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden en om een ontwerp van koninklijk besluit betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen en ter verwezenlijking van hun duurzaam gebruik. Het onderzoek van die adviesvraag werd toevertrouwd aan de subcommissie Milieubeleid, die daarvoor is samengekomen op 14 maart 2011, in aanwezigheid van de heer Vincent Van Bol, coördinator van het federaal programma voor de reductie van pesticiden en biociden van de fod Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu, die het dossier heeft toegelicht. Op basis van die toelichtingen en van de gedachtewisseling in de subcommissie heeft het secretariaat een ontwerpadvies opgesteld dat aan de plenaire vergadering van de Raad werd voorgelegd. Deze heeft op 25 mei 2011 het navolgende advies uitgebracht.

Advies

1 Opmerkingen over de twee ontwerpen van koninklijk besluit

De Raad neemt er akte van dat hij over de twee ontwerpen van koninklijk besluit wordt geraadpleegd overeenkomstig artikel 19, § 1 van de wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid.

De Raad constateert dat deze ontwerpen van koninklijk besluit tot doel hebben richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden om te zetten in Belgisch recht.

2 Advies over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het federaal programma ter reductie van de risico's en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

De Raad neemt er kennis van dat het koninklijk besluit betreffende het federaal programma ter reductie van de risico's en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden het koninklijk besluit van 22 februari 2005 betreffende het eerste reductieprogramma van de gewasbeschermingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik en de biociden zal vervangen. Hij constateert dat het ontwerp van koninklijk besluit ertoe strekt het huidige federale reductieprogramma aan te passen om rekening te kunnen houden met de bepalingen van richtlijn 2009/128/EG.

De Raad merkt op dat de artikelen van richtlijn 2009/128/EG die in het ontwerp van koninklijk besluit zijn opgenomen in het algemeen niet goed zijn omgezet: sommige artikelen zijn immers onvolledig. De artikelen 3, § 5 en 4, § 3 bv. zijn een omzetting van artikel 4.1, al. 4 van richtlijn 2009/128/EG, maar de volgende tekst ontbreekt: "Bij het opstellen en herzien van hun nationale actieplannen houden de lidstaten rekening met de gezondheids-, sociale, economische en milieueffecten van de geplande maatregelen en met bijzondere omstandigheden op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau, alsmede met de standpunten van alle relevante groepen van belanghebbenden [...]". Volgens het ontwerp van koninklijk besluit moeten alleen de federale autoriteiten worden geraadpleegd, terwijl richtlijn 2009/128/EG duidelijk stipuleert dat de lidstaten bij het opstellen en herzien van hun nationale actieplannen rekening moeten houden met de standpunten van alle relevante groepen van belanghebbenden. De Raad vraagt derhalve dat artikel 4, § 3 in die zin wordt gecorrigeerd.

De Raad vraagt dat het ontwerp van koninklijk besluit in overeenstemming wordt gebracht met de doelstellingen van richtlijn 2009/128/EG die het gedeeltelijk in Belgisch recht wil omzetten.

Aangezien het hoofddoel van richtlijn 2009/128/EG er niet in bestaat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden te beperken, maar wel de risico's en de negatieve effecten die dat gebruik meebrengt voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu te verkleinen, vraagt de Raad dat de titel van het koninklijk besluit en van het federale reductieprogramma (artikel 2, 8°) wordt gewijzigd als volgt:

"Koninklijk besluit betreffende het federaal programma ter reductie van de risico's en het duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden".

Aangezien richtlijn 2009/128/EG niet tot doel heeft het op de markt brengen te beperken en zo'n doelstelling schadelijk zou kunnen zijn voor de noodzakelijke behandeling van bepaalde gewassen (meer bepaald in het kader van het beheer van de resistentie van onkruid en ongedierte), vraagt de Raad dat artikel 1, §1 van het ontwerp van koninklijk besluit wordt vervangen door: "Dit besluit stelt het federaal programma vast dat betrekking heeft op het duurzaam gebruik en de reductie van de risico's van gewasbeschermingsmiddelen en biociden".

Volgens de Raad is het belangrijk dat de omzetting van richtlijn 2009/128/EG in nationaal recht niet interfereert met de al bestaande Europese bepalingen in diezelfde richtlijn, in verordening 1107/2009 en in richtlijn 98/8. De Raad is van oordeel dat overlappingsen in de wetgeving en de verwarring die daaruit kan voortvloeien in ieder geval moeten worden vermeden. Hij suggereert dan ook een nieuwe formulering voor de volgende drie voorbeelden.

- 1) Aangezien alles wat betrekking heeft op het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en biociden al is opgenomen in verordening 1107/2009 en in richtlijn 98/8, moet het ontwerp van koninklijk besluit het volgens de Raad niet hebben over het op de markt brengen.
- 2) Artikel 3, §3 van het ontwerp van koninklijk besluit verwijst naar verordening 1107/2009 wat het opstellen van een begeleidingsprogramma voor de intrekking van een aantal substanties betreft, maar vermeldt niet dat de erkenning en de eventuele intrekking van producten taken zijn van het Erkenningscomité. Dat moet duidelijker worden gesteld om dubbele wetgevingen en eventueel daaruit voortvloeiende verwarringen te vermijden.
- 3) Artikel 3, §3 van het ontwerp van koninklijk besluit, dat grotendeels is overgenomen van artikel 4.1, al. 2 van richtlijn 2009/128/EG, schrijft ook voor dat bij iedere herziening van het reductieprogramma een inventaris moet worden opgesteld met de werkzame stoffen die niet beantwoorden aan de vereisten voor de vernieuwing van hun goedkeuring met als doel, in voorkomend geval, een begeleidingsprogramma voor hun intrekking op te zetten. Het stipuleert niet dat deze taak moet worden toevertrouwd aan het Erkenningscomité voor de gewasbeschermingsmiddelen, hoewel dit noodzakelijk is om het Europese wetgevende kader, nl. verordening 1107/2009, na te leven. De Raad stelt dan ook voor artikel 3, §3 te formuleren als volgt: "Het NAPAN bevat ook indicatoren voor het toezicht op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen die stoffen bevatten die aanleiding geven tot bijzondere bezorgdheid, met name als er alternatieven beschikbaar zijn. De autoriteiten die bevoegd zijn voor het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen besteden bijzondere aandacht aan gewasbeschermingsmiddelen die werkzame stoffen bevatten die zijn goedgekeurd overeenkomstig richtlijn 91/414/EEG van de Raad van 15 juli 1991 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en die, wanneer de goedkeuring uit hoofde van verordening (EG) 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de richtlijnen 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad moet worden vernieuwd, niet zullen voldoen aan de voor goedkeuring relevante criteria, zoals vermeld in bijlage II, punten 3.6 t.e.m. 3.8 van die verordening."

Wat de biociden betreft, is de Raad voorstander van een versterking van de bestaande informatie- en bewustmakingscampagnes voor niet-professionele gebruikers met de bedoeling het duurzaam gebruik ervan te verzekeren. Hij merkt bovendien op dat op Europees niveau een wetgevend proces over de biociden aan de gang is en dat eventuele Belgische initiatieven ter zake volgens hem in dat kader moeten worden ontwikkeld.

Aangezien het ontwerp van koninklijk besluit in zijn ogen verwarring schept tussen de maatregelen die van toepassing zijn op, enerzijds, de gewasbeschermingsmiddelen en, anderzijds, de biociden, vraagt de Raad de aspecten die betrekking hebben op de gewasbeschermingsmiddelen duidelijk te scheiden van die welke handelen over de biociden. Hij stelt derhalve voor in het koninklijk besluit het NAPAN (nationaal actieplan) te definiëren omdat dit alleen betrekking heeft op de gewasbeschermingsmiddelen, zodat in de tekst een onderscheid kan worden gemaakt met de biociden. Hij stelt de volgende definitie voor: "NAPAN: nationaal actieplan voor de gewasbeschermingsmiddelen zoals het is gespecificeerd in richtlijn 2009/128/EG". In dezelfde geest vraagt hij hetzelfde onderscheid te maken in artikel 3, §1.

De Raad acht het wenselijk om in het koninklijk besluit de definitie van "pesticide" uit richtlijn 2009/128/EG over te nemen, nl.: "Een pesticide is ofwel een gewasbeschermingsmiddel als omschreven in verordening (EG) nr. 1107/2009, ofwel een biocide als omschreven in richtlijn 98/8/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 1998 betreffende het op de markt brengen van biociden."

Nog altijd wat de definitie van "pesticide" betreft, stelt de Raad voor de Nederlandse versie van artikel 2,1° aan te vullen als volgt: pesticide of bestrijdingsmiddel.

De Raad pleit ervoor dat artikel 8, naar het voorbeeld van artikel 3, §2, 7°, alleen verwijst naar de gewasbeschermingsmiddelen en niet naar de biociden, waarvan de indicatoren nog niet werden ontwikkeld op Europees niveau. Het kb moet zich volgens hem beperken tot de geharmoniseerde Europese risico-indicatoren. De Raad stelt dus voor artikel 8, §2, b te wijzigen als volgt : "trends signaleren inzake het gebruik van bepaalde werkzame stoffen met naleving van verordening (EG) 1185/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende statistieken voor pesticiden;".

Nog altijd wat de indicatoren betreft, merkt de Raad op dat de definitie van "indicator" in het ontwerp van koninklijk besluit niet overeenstemt met de definitie uit richtlijn 2009/128/EG. In het ontwerp van koninklijk besluit werd immers het begrip "index" toegevoegd. De Raad stelt de volgende definitie voor: "een instrument dat gebruikt wordt ter evaluatie van de toestand of evolutie van de situatie betreffende het gebruik van een pesticide".

De Raad vraagt om het concept "duurzaamheid", m.a.w. het duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, meer op de voorgrond te plaatsen en te verwijzen naar duurzame en efficiënte alternatieven voor de genoemde producten. Artikel 2, 2° bv. zou het moeten hebben over "duurzame niet-chemische oplossingen".

De Raad constateert dat in het ontwerp van koninklijk besluit nergens de inspraak van de betrokken partijen aan bod komt, wat in tegenspraak is met wat richtlijn 2009/128/EG stipuleert. Om die reden en omdat hij van oordeel is dat de inspraak van de betrokken partijen borg staat voor de efficiëntie van het federaal reductieprogramma, vraagt de Raad in het koninklijk besluit een paragraaf in te lassen waarin wordt bepaald dat alle betrokken partijen (ook de landbouw) inspraak hebben in de ontwikkeling, de implementering, het beheer en de herziening van het federaal reductieprogramma.

De Raad is van oordeel dat het federaal reductieprogramma aandacht moet hebben voor de veiligheid van de werknemers die in contact komen met gewasbeschermingsmiddelen en/of biociden. Hij verzoekt het begrip veiligheid toe te voegen in artikel 3, §1, dat de doelstellingen van het programma beschrijft en in artikel 3, §2, dat de maatregelen ervan formuleert.

De Raad stelt met tevredenheid vast dat het ontwerp van koninklijk besluit het uitdrukkelijk heeft over de opvolging van acute en chronische intoxicaties door pesticiden. Hij vraagt dat alle betrokken diensten zich daarvoor inzetten en dat de lopende initiatieven ter zake worden ondersteund. Volgens de Raad moet het verzamelen van informatie over incidenten met acute pesticidenvergiftiging, waarvan sprake in artikel 7 van ontwerp van koninklijk besluit, de bevoegdheid blijven van het Antigifcentrum voor incidenten bij consumenten en van adequate instanties (arbeidsgeneeskunde en andere) voor incidenten bij beroepsbeoefenaars. Hij is immers van mening dat er geen dubbele taken mogen komen, aangezien de taken al werden toegekend en de expertise al goed is ontwikkeld, teneinde bijkomende kosten voor de overheid te vermijden.

Voorts zou de Raad willen weten waar de systemen van informatieverzameling zijn beschreven, vermits ze niet bij het ontwerp van koninklijk besluit zijn gevoegd en evenmin voorkomen in het eerste federaal reductieprogramma van 22 februari 2005 (dat overigens bij de inwerkingtreding van het kb zal worden opgeheven).

De Raad meent ook dat aan de informatie over gevallen van chronische vergiftiging meta- studies moeten worden gewijd die bij voorkeur op Europees niveau worden gecoördineerd opdat er overtuigende conclusies uit kunnen worden getrokken. Universiteiten zouden aan deze studies en aan de verzameling van informatie kunnen deelnemen, zoals in België al gebeurt.

De Raad drukt de wens uit dat in artikel 5 wordt verduidelijkt wat wordt bedoeld met evenwichtige informatie over gewasbeschermingsmiddelen en biociden voor niet- professioneel gebruik. Bovendien vraagt de Raad dat artikel 5 wordt aangevuld, niet alleen met informatie over de normen waaraan de producten vóór gebruik moeten beantwoorden, maar ook met informatie over: preventie; de risico's van een verkeerd gebruik van de pesticiden en de voordelen van een adequaat en veilig gebruik ervan; de risico's en effecten van duurzame en efficiënte niet-chemische alternatieve oplossingen. Het is immers de bedoeling dat de consument evenwichtige informatie krijgt.

Voorts is de Raad van oordeel dat erop moet worden toegezien dat de boodschappen van de overheid het vertrouwen van het grote publiek in de bestaande Europese en nationale normen versterken.

Volgens de Raad zou het nuttig zijn de definitie van "professionele gebruiker" (zoals in richtlijn 2009/128/EG) toe te voegen en het begrip "niet-professionele gebruiker" (met verwijzing naar het grote publiek of de consument) in te voeren. Beide termen zouden in de hele tekst moeten worden gebruikt.

Artikel 4, § 1 van het ontwerp van koninklijk besluit stipuleert dat de minister of ministers de modaliteiten van het federaal reductieprogramma vastleggen en ze bij iedere herziening publiceren in het Belgisch Staatsblad. Deze modaliteiten specificeren m.n. het beschikbare budget.

De heren BORTIER, DEMARREE, DERIDDER, GOTZEN, HAYEZ, VAN CRONENBURG en VAN GULCK (vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties) zouden willen dat meer duidelijkheid wordt verschaft over de oorsprong van het budget. Ze stellen dan ook de volgende toevoeging aan de paragraaf voor: "Het door het koninklijk besluit vastgestelde budget zal, in vergelijking met het bestaande systeem, geen nieuwe of bijkomende compensaties op fiscaal vlak of op een ander niveau meebrengen ten laste van de ondernemingen van de sector."

De dames DUPUIS en JONCKHEERE en de heer STRUYF (vertegenwoordigers van de vakbondsorganisaties) achten het niet opportuun om zich in het kader van dit advies uit te spreken over budgettaire aspecten.

3 Advies over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen en ter verwezenlijking van hun duurzaam gebruik

De Raad constateert dat het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen en ter verwezenlijking van hun duurzaam gebruik voorziet in de omzetting in Belgisch recht van een aantal maatregelen uit richtlijn 2009/128/EG die al werden toegepast, maar waarvoor tot op heden geen enkel wettelijk kader bestond. Het gaat meer bepaald om maatregelen die het Erkenningscomité voor bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik al toepaste in de adviezen die het in het kader van toelatingen voor het op de markt brengen van die producten uitbracht. De Raad constateert ook dat het ontwerp van koninklijk besluit de verplichting invoert over een certificaat (fytolicensie) te beschikken om gewasbeschermingsmiddelen te distribueren, er professioneel gebruik van te maken en er voorlichting over te verschaffen.

3.1 Algemene opmerkingen

Opdat de titel van het ontwerp van koninklijk besluit, dat niet alleen verwijst naar verordening 1107/2009, maar ook naar richtlijn 2009/128/EG, de inhoud ervan beter zou weerspiegelen, stelt de Raad voor hem te formuleren als volgt: "Koninklijk besluit betreffende de fytolicensies, de distributie, de specifieke praktijken en de toepassingen i.v.m. gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen".

De Raad vraagt dat de omzetting, op federaal niveau, van richtlijn 2009/128/EG, die in ons land betrekking heeft op zowel federale als regionale materies, geen dubbele wetgeving zou meebrengen. Coördinatie tussen de federale staat en de regio's is onontbeerlijk, meer bepaald wat betreft de specifieke maatregelen ter bescherming van het aquatische milieu en het drinkwater (hoofdstuk II, afdeling II), de verpakkingen (hoofdstuk II, afdeling III) en de opslag van de producten (hoofdstuk IV). Voorts drukt hij de wens uit dat de bevoegdheden van elke overheid in de tekst worden verduidelijkt.

De Raad ondersteunt het initiatief om spuiten vanuit de lucht te verbieden. Hij stelt evenwel voor alle artikelen van hoofdstuk II, afdeling I die betrekking hebben op afwijkingen te schrappen, aangezien de bevoegde minister de mogelijkheid heeft van het verbod af te wijken in dringende gevallen en in uitzonderlijke situaties.

Wat de bescherming van de werknemers betreft, pleit de Raad ervoor dat alle maatregelen die op federaal niveau kunnen worden genomen zo ruim mogelijk worden toegepast.

Op dezelfde manier is de Raad er voorstander van dat de maatregelen ter bescherming van het aquatische milieu en het drinkwater worden geharmoniseerd op federaal niveau, zoals artikel 14 van het ontwerp van koninklijk besluit voorstelt, ook al is het leefmilieu een regionale bevoegdheid. Ter verduidelijking van artikel 14 betreffende de maatregelen ter bescherming van het aquatische milieu die in de erkenningsakte zijn gedefinieerd, beveelt de Raad bovendien aan dat de passende maatregelen ter bescherming van het aquatische milieu die zijn gedefinieerd in de voorwaarden voor het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen daadwerkelijk op het terrein worden gecontroleerd in coördinatie met de acties die op regionaal vlak worden ondernomen.

Wat betreft het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door stagiairs (hoofdstuk III, afdeling III, art. 28, § 4), vraagt de Raad dat wordt verwezen naar de koninklijke besluiten betreffende de bescherming van jongeren op het werk en van stagiairs en stelt hij voor dat de paragraaf wordt geformuleerd als volgt:

"Onverminderd de bepalingen van het koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende de bescherming van jongeren op het werk en van het koninklijk besluit van 21 september 2004 betreffende de bescherming van stagiairs, mogen jongeren en stagiairs uitsluitend toevoegingsstoffen en gewasbeschermingsmiddelen erkend voor professioneel gebruik gebruiken indien ze minstens zestien jaar oud zijn. Dit gebruik is uitsluitend toegelaten onder rechtstreeks toezicht van een houder van een fytollicentie 'Assistent professioneel gebruik', 'Professioneel gebruik' of 'Distributie/Voorlichting'."

De Raad drukt de wens uit dat hoofdstuk VI betreffende de maatregelen tot bescherming van werknemers ook melding maakt van het kb chemische agentia, het kb kankerverwekkende agentia en het kb biologische agentia uit de Codex over het welzijn op het werk, omdat de gewasbeschermingsmiddelen ook onder hun toepassingsgebied vallen. De Raad stelt derhalve voor de volgende vermelding toe te voegen: "onverminderd de bepalingen van de koninklijke besluiten ... (chemische agentia, kankerverwekkende stoffen, biologische agentia)".

Wat de fytollicentie (hoofdstuk V) betreft, onderstreept de Raad het belang van opleiding voor wie gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen gebruikt, distribueert en er voorlichting over verschaft. Voorts vraagt hij dat nu al, ten minste tussen België en zijn buurlanden, een systeem van wederzijdse erkenning van de fytollicentie wordt uitgewerkt om te vermijden dat het vrije verkeer van werknemers in de Europese Unie aan het einde van de overgangsperiode wordt beperkt.

Ten slotte vraagt de Raad zich af waarom de minister van Werk het ontwerp van koninklijk besluit niet heeft ondertekend, aangezien het welzijn op het werk en de bescherming van de werknemers en de stagiairs hierbij van het grootste belang zijn. Het zou ook opportuun zijn het advies te vragen van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk.

3.2 Bijzondere opmerkingen

Uit een oogpunt van coherentie, om elke verwarring te vermijden en met verwijzing naar verordening 1107/2009 beveelt de Raad aan dat de termen "gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen" in de hele tekst de term "pesticiden" vervangen.

In dezelfde geest acht de Raad het in het algemeen wenselijk zo veel mogelijk te verwijzen naar verordening 1107/2009 en naar de omzetting in Belgisch recht van de richtlijn tot vaststelling van een kader betreffende het waterbeleid (2000/60/EG) voor de termen die al duidelijk zijn gedefinieerd en de definities uit richtlijn 2009/128/EG over te nemen. Voor artikel 2.14° tot 19°, waarin de termen "oppervlaktewater", "grondwater", "overgangswater", "kustwateren" en "rivier" zijn gedefinieerd, wordt derhalve beter vermeld dat deze termen dezelfde betekenis hebben als in richtlijn 2000/60/EG.

De Raad is van oordeel dat artikel 19 (hoofdstuk II, afdeling III) onvoldoende duidelijk is. Het heeft immers tot doel het afval op de boerderij en de restanten van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen in verpakkingen en spuitapparatuur zo veel mogelijk te beperken. Om het artikel te verduidelijken, stelt de Raad voor het te herschrijven als volgt:

“De volgende verrichtingen van professionele en niet-professionele gebruikers, en in voorkomend geval van distributeurs, moeten beantwoorden aan de wettelijke vereisten en mogen de menselijke gezondheid en het leefmilieu niet in gevaar brengen:

- 1° de opslag, hantering, verdunning en vermenging van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen vóór de toepassing ervan;
- 2° de hantering van verpakkingen en restanten van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen;
- 3° de recuperatie van tankmengsels die overblijven na toepassing;
- 4° het beheer van restfracties op het veld, met inbegrip van het reinigen van het materieel dat bij de toepassing werd gebruikt.”

Wat het laatste punt betreft, merkt de Raad op dat het beheer van restfracties op het veld een federale bevoegdheid is, terwijl het reinigen van het materieel na toepassing tot de bevoegdheid van de regio's behoort.

De Raad is van oordeel dat de artikelen 20 tot 22 niet mogen worden veralgemeend, vermits niet alle verpakkingen kunnen worden gespoeld. Voorts acht hij het opportuun te verwijzen naar het recuperatiesysteem van Phytofar-Recover voor de professionele sector, waarover al een akkoord bestaat. Daarom stelt de Raad ook voor de artikelen 20 en 22 te wijzigen en artikel 21, dat tot doel heeft de operator te beschermen, te schrappen.

De Raad stelt de volgende formulering voor:

“Art. 20. Voor gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen dienen de volgende richtlijnen te worden gerespecteerd voor zover deze niet indruisen tegen de specifieke maatregelen die op het etiket zijn vermeld:

1° Gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen met “spoelbare” verpakkingen: De zorgvuldig geledigde verpakking dient met water gespoeld te worden, ofwel manueel (drie opeenvolgende malen schudden), ofwel met behulp van een reinigingssysteem met water onder druk dat op het spuittoestel geplaatst is, ofwel met een ander systeem dat daartoe is goedgekeurd door het Europees normalisatiesysteem. Het verkregen spoelwater moet in de spuittank worden gegoten. Spuitoverschotten moeten ca. 10 maal worden verdund en verspoten op het reeds behandelde oppervlak volgens de gebruiksvorschriften. Om spuitoverschotten na de behandeling te vermijden, moet de benodigde hoeveelheid spuitvloeistof nauwkeurig worden berekend aan de hand van de te behandelen oppervlakte en van het debiet per hectare.

2° Gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen met “niet-spoelbare” verpakkingen door de aard van de formulering of om een andere reden: De beroepsbeoefenaars moeten deze verpakkingen bezorgen aan een operator die erkend is voor dat type afval of een beroep doen op de diensten van het organisme dat de fytofarmaceutische industrie heeft ingesteld. De niet-professionele gebruikers deponeren deze verpakkingen in het gepaste afvalcircuit dat door de overheid wordt georganiseerd.

Art. 22, 1°. De professionele gebruikers moeten de lege verpakkingen bezorgen aan een operator die erkend is voor dat type afval of een beroep doen op de diensten van het organisme dat de fytofarmaceutische industrie heeft ingesteld, met inachtneming van de voorschriften betreffende “spoelbare” en “niet-spoelbare” verpakkingen. De niet-professionele gebruikers deponeren deze verpakkingen in het gepaste afvalcircuit dat door de overheid wordt georganiseerd.

2°. Op het niveau van de distributie worden de (professionele en niet-professionele) producten die niet kunnen worden verkocht omdat de erkenning werd ingetrokken en, wat de professionele gebruikers betreft, de producten die om diverse redenen niet kunnen worden gebruikt, de restanten van producten in hun verpakkingen en geconcentreerd afvalwater dat volgens de wettelijke voorschriften is verpakt, bezorgd aan een operator die erkend is voor dat type afval of meegegeven met een ophaling die wordt georganiseerd door het organisme dat de fytofarmaceutische industrie heeft ingesteld. De niet-professionele gebruikers deponeren hun niet-buikbare verpakkingen en hun restanten in het gepaste afvalcircuit dat door de overheid wordt georganiseerd."

Aangezien artikel 23 van het ontwerp van het koninklijk besluit maar een gedeeltelijke omzetting is van artikel 12 van richtlijn 2009/128/EG, is de Raad van oordeel dat de titel van afdeling IV van het ontwerp van koninklijk besluit, die een letterlijke weergave is van de titel van artikel 12 van de richtlijn, niet meer geschikt is. Deze bepaling heeft vooreerst betrekking op verplichtingen die al het voorwerp zijn van voorschriften i.v.m. de etikettering van producten krachtens verordening 1107/2009¹. In België bevat artikel 44,10° van het kb van 28/02/1994 de verplichte informatie die op het etiket moet worden vermeld, waaronder de termijn die moet worden nageleefd tussen de toepassing van een product en het opnieuw betreden van het behandelde perceel. Bijlage VIII, punt 4.3 van hetzelfde kb bepaalt ook dat, bij de indiening van een dossier dat wordt geëvalueerd door de bevoegde autoriteiten, de firma informatie moet verstrekken over de herbetedingstermijnen, de vereiste wachttijden of andere voorzorgsmaatregelen ter bescherming van mens en dier. Voorts is de manier waarop artikel 23 verwijst naar de bescherming van de werknemers vrij zwak. De beste informatiebron voor de gebruiker is het etiket, dat o.m. de na te leven herbetedingstermijnen bevat. De Raad stelt dan ook voor artikel 23 te herformuleren of te schrappen.

Wat de specifieke bepalingen aangaande de distributie betreft, constateert de Raad dat voor elke verkoop van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingstoffen een fytollicentie nodig is. Welnu, de fytollicentie heeft tot doel de gebruiker van producten te informeren over het goede gebruik ervan (zo weinig mogelijk schade voor het milieu en voor de gezondheid van mensen, dieren en planten). De Raad ziet dan ook niet het nut in van zo'n verplichting als er geen directe verkoop plaatsvindt aan al dan niet professionele gebruikers en er dus geen direct contact is met de gebruiker van het product. Hij vraagt dan ook dat in een uitdrukkelijke afwijking van de bepalingen betreffende de fytollicentie wordt voorzien voor personeelsleden en toeleveranciers van productiesites en ondernemingen die opslagruimten voor gewasbeschermingsmiddelen beheren als ze niet direct verkopen aan al dan niet professionele gebruikers. Bovendien suggereert de Raad dat de houder van een fytollicentie deze alleen kan doen gelden voor zover de distributievennootschap namens en/of voor rekening van welke hij werkt de geldende wetgeving over de opslag van gewasbeschermingsmiddelen en de regels van autocontrole voor gewasbeschermingsmiddelen naleeft. Ingeval deze vennootschap niet aan de genoemde vereisten beantwoordt, zullen houders van een fytollicentie haar evenwel kunnen blijven doen gelden tijdens de hele regularisatieperiode die de bevoegde autoriteit overeenkomstig de geldende wetgeving aan de vennootschap heeft toegekend.

De Raad vraagt dat in de tekst van het besluit uitdrukkelijk wordt vermeld dat elke onderneming die gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingstoffen verhandelt alsook elke gebruiker van deze producten verplicht is zich te bevoorraden bij een onderneming die aan de genoemde vereisten beantwoordt.

¹ Verordening 1107/2009, artikel 31: de toelating moet de voorschriften voor het op de markt brengen en het gebruik van het product bevatten. Deze voorschriften kunnen o.m. betrekking hebben op de herbetedingstermijn (punt 4.h).

Aanwezigheid van personeel met een fytolicensie op de plaats van de verkoop (artikel 27, § 3):

De heren BORTIER, DEMARREE, DERIDDER, VAN CRONENBURG en VAN GULCK (vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties) vragen dat de distributeur zijn middelen zelf kan kiezen. De keuze van de middelen is essentieel om rekening te houden de specifieke kenmerken en de randvoorwaarden van de detailhandel: groot personeelsbestand, zeer ruim assortiment, grote personeelsrotatie, deeltijdarbeid en brede openingsuren van de winkels. De mogelijkheid een beroep te doen op een gekwalificeerde persoon (houder van een fytolicensie) die niet fysiek aanwezig is in het verkooppunt, maar op elk ogenblik kan worden bereikt tijdens de openingsuren van de winkel heeft bovendien voordelen: de informatie is beschikbaar voor, tijdens en na de aankoop, in de wetenschap dat de consument het product niet noodzakelijk op de dag van de aankoop gebruikt. Deze formule verkleint ook het risico dat een onduidelijk of onvolledig antwoord wordt gegeven wanneer er in het verkooppunt een grote toeloop is.

De dames DUPUIS en JONCKHEERE en de heer STRUYF (vertegenwoordigers van de vakbondsorganisaties) ondersteunen het voorstel van de overheid dat voorziet in de fysieke aanwezigheid van een persoon met een fytolicensie in het verkooppunt. Het is de bedoeling dat deze producten enkel nog verkocht zullen worden in winkels waar men over gekwalificeerd personeel beschikt dat fysiek aanwezig is. De aanwezigheid van deze personen is essentieel om informatie te geven over het correcte gebruik van de producten en om alternatieve toepassingen voor te stellen.

De heren GOTZEN en HAYEZ (vertegenwoordigers van de landbouworganisaties) onthouden zich.

Volgens de Raad is de vermelding van de geboortedatum van de persoon die de producten afhaalt of ontvangt als deel van de gegevens die bij de verkoop moeten worden bewaard (artikel 26) een onnodige administratieve last. De voorwaarde van artikel 25, 3° dat deze persoon meerderjarig moet zijn, volstaat.

Bovendien vindt de Raad het overdreven dat de gegevens 5 jaar moeten worden bewaard. Een periode van 3 jaar zou moeten volstaan.

De Raad vraagt dat de beperking tot 10 assistenten per houder van een fytolicensie "professioneel gebruik" of "distributie/voorlichting", die overigens niet wordt gepreciseerd in richtlijn 2009/128/EG, wordt geschrapt in §3, 2° van artikel 28.

De Raad vraagt zich af wat in artikel 29, §4 wordt bedoeld met "voeren regelmatig kalibraties en technische controles uit". Om dubbelzinnigheden te vermijden, stelt hij voor deze paragraaf aan te passen met verwijzing naar de bestaande wetgeving, nl. het ministerieel besluit van 25 augustus 2004 betreffende de verplichte keuring van spuittoestellen (gepubliceerd op 14 september 2004 en gewijzigd bij mb van 24 januari 2005).

De Raad vraagt dat in artikel 31 een onderscheid wordt gemaakt tussen de professionele gebruikers en de distributeurs van producten voor professioneel gebruik. De bepalingen over het lokaal in punt 5° van §1 zouden immers alleen betrekking mogen hebben op de professionele gebruikers, zoals is gespecificeerd in de regionale voorschriften. Hetzelfde geldt voor §3. Bovendien zou in punt 5°b) van §1 alleen het nummer van de fytolicensie mogen zijn vereist; de andere informatie is niet relevant. Een betere formulering van de Franse versie van §5, 2de alinea zou kunnen zijn: "Cette dérogation doit

être appliquée uniquement en l'absence d'un titulaire d'une phytolice "Assistant usage professionnel", "Usage professionnel" ou "Distribution/Conseil". Ten slotte is de maximale opslagtijd in het tijdelijke lokaal volgens de Raad te kort en moet hij worden verlengd tot minimum 72 uur.

Punt 1°c) van artikel 42 van hoofdstuk VI zou volgens de Raad in een duidelijk kader voor de reiniging van het materieel moeten voorzien en daarbij verwijzen naar de richtlijnen betreffende de goede landbouwpraktijken. Hij is immers van oordeel dat bijkomende blootstelling van de werknemer moet worden vermeden en dat tegelijk voorzorgen moeten worden genomen betreffende het risico van besmetting van het oppervlaktewater.

Wat punt d) van hetzelfde artikel 42 betreft, stelt de Raad voor te verwijzen naar de regionale voorschriften, welke bepalen dat lege verpakkingen van professionele producten moeten worden bezorgd aan een erkende operator of aan het organisme dat de fytofarmaceutische industrie heeft ingesteld. De leeggemaakte verpakkingen van niet-professionele producten worden gedeponeerd in het gepaste afvalcircuit dat door de overheid wordt georganiseerd (zie artikel 22, 2°).

Wat de overgangperiode voor het verkrijgen van een fytoliceentie betreft, acht de Raad het in de artikelen 54 tot 56 gemaakte onderscheid betreffende het vereiste aantal jaren ervaring overbodig, voor zover de voorwaarden van artikel 35 zijn vervuld.

De Raad meent voorts dat de tijdsrestrictie van 6 jaar tussen het behalen van een diploma ad hoc en de aanvraag van een fytoliceentie moet worden geschrapt. Volgens hem bewijst het hebben van een diploma dat de persoon over voldoende basiskennis beschikt om de producten in kwestie te hanteren.

Met betrekking tot de artikelen 35, 36, 40 en 41 vindt de Raad het beter dat het beheer en de controle van de licenties goed van elkaar worden onderscheiden. Daarom zou hij willen dat de fod Volksgezondheid wordt belast met het beheer van de fytoliceenties (verkrijgen van de licentie, vernieuwing of beroepsprocedure) in plaats van het Erkenningscomité en dat het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) de controles op het terrein blijft uitoefenen. De Raad pleit er bovendien voor dat de fod Volksgezondheid de bestaande gegevensbanken van het FAVV gebruikt teneinde, enerzijds, de vaardigheden en de expertise van het FAVV inzake informatiebeheer en controles op het terrein wat de licenties betreft te benutten en anderzijds, het Erkenningscomité geen administratieve overlast te bezorgen. Daartegenover staat evenwel dat het Erkenningscomité volgens de Raad moet worden betrokken bij de vaststelling van de inhoud van de cursussen die tijdens de opleidingen worden gegeven.

Voorts is de Raad van oordeel dat het beroep dat inzake het verkrijgen van een fytoliceentie wordt aangetekend, moet worden geregeld door een comité van deskundigen inzake fytoliceenties en niet door het Erkenningscomité.

Voor het overige verwijst de Raad naar de bijlage bij dit advies, waarin de heren BORTIER, DEMARREE, DERIDDER, GOTZEN, HAYEZ, VAN CRONENBURG en VAN GULCK (vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties) punten aanhalen die ze belangrijk vinden, maar waarvan het gedetailleerde karakter en de techniciteit de inhoud overstijgen van een na overleg tot stand gekomen advies tussen de sociale gesprekpartners dat traditiegetrouw tot de capaciteit van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven behoort, vooral rekening houdend met de termijn die hem in dit dossier werd toegekend. Daarom delen de dames DUPUIS en JONCKHEERE en de heer STRUYF (vertegenwoordigers van de vakbondsorganisaties) mee dat ze weliswaar niet zijn gekant tegen de gewone mededeling van deze detailopmerkingen, maar dat ze zich niet uitspreken over de relevantie ervan. Bijgevolg wijzen ze erop dat men er in de huidige omstandigheden niet mag van uitgaan dat ze deze opmerkingen steunen.

Bijlage

Bijzondere opmerkingen van sommige leden van de Raad

De heren BORTIER, DEMARREE, DERIDDER, GOTZEN, HAYEZ, VAN CRONENBURG en VAN GULCK (vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties) stellen de volgende wijzigingen en/of toevoegingen voor:

Ze stellen voor dat artikel 2.11° (definitie van minister) "Minister: de Minister bevoegd voor Volksgezondheid" wordt vervangen door "de minister die bevoegd is voor gewasbeschermingsmiddelen".

Wat artikel 28 betreft, stellen ze voor dat in §6 de bijkomende voorwaarde wordt toegevoegd dat proeven of experimenten op gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingstoffen voor onderzoeks- en ontwikkelingsdoeleinden (m.a.w. proeven in situ, vóór erkenning en verhandeling van de producten) worden uitgevoerd in onderzoeksstations of GEP-laboratoria (Good Experimental Practice). Deze stations of laboratoria moeten immers over een GEP-licentie beschikken om aanvaardbare erkende proeven te kunnen doen.

Hoofdstuk IV - Opslag van toevoegingstoffen en gewasbeschermingsmiddelen

Ze merken op dat niets wordt vermeld over de bepalingen betreffende de opslag van biociden in het fytolokaal. Artikel 30: bevat geen bepaling voor de opslag van niet-professionele producten voor eigen gebruik van de landbouwer. Ze drukken de wens uit dat, als er geen enkele onverenigbaarheid is, de biociden kunnen worden opgeslagen in hetzelfde lokaal als de gewasbeschermingsmiddelen, maar wel apart.

Wat artikel 35, §2, 2° betreft, stellen ze voor de volgende zin toe te voegen: "als er ook sprake is van opslag, het bewijs van de nodige vergunningen en het registratienummer bij het FAVV betreffende de toepassing van de autocontrole voor de distributie".

Met betrekking tot artikel 45 (opheffingsbepalingen) vragen ze dat dit artikel, dat o.m. betrekking heeft op de opheffing van artikel 65 van het kb van 28 februari 1994, onmiddellijk effect heeft voor dat welbepaalde artikel 65. Het ontwerp van kb bepaalt immers dat artikel 45 pas in werking treedt op 25 november 2015. Ze vragen dit omdat, sedert de invoering van de autocontrole gids in de sector van de productie en de distributie van gewasbeschermingsmiddelen, zowel de voorschriften van die gids als die van artikel 65 van het kb van 28 februari 1994 moeten worden nageleefd. Welnu, de voorschriften van de autocontrole gids zijn veel strenger dan die van artikel 65, waardoor dat artikel al jaren overbodig is. Het is dus noodzakelijk dat artikel 65 onmiddellijk wordt opgeheven en niet in november 2015 zoals het ontwerp van kb voorstelt.

Wat de artikelen 51, 52 en 53 betreft, wijzen ze erop dat de Franse versie de afwijking voor erkende of speciaal erkende verkopers krachtens het koninklijk besluit van 28 februari 1994 niet in aanmerking neemt, terwijl deze afwijking werd goedgekeurd binnen de groep Fytolicentie. De Nederlandse versie is correct.

Bijlage II: Onderwerpen van de basisopleiding (artikel 34) en aanvullende opleiding (artikel 39)

Ze stellen voor de hierna vermelde punten van de bijlage te wijzigen als volgt:

4) Basiskennis van geïntegreerde gewasbeschermingsstrategieën en -technieken, geïntegreerde gewasbeheersstrategieën en -technieken, beginselen van de verschillende landbouwsystemen, besteksystemen, methoden voor biologische bestrijding van schadelijke organismen, informatie betreffende de algemene beginselen en gewas- en sectorspecifieke richtsnoeren inzake geïntegreerde gewasbescherming.

5) Een eerste kennismaking met vergelijkend onderzoek voor gebruikers, teneinde professionele gebruikers te helpen tussen alle toegestane producten voor de bestrijding van een gegeven schadelijk organisme in een gegeven situatie de beste en duurzaamste keuze te maken uit toevoegingsstoffen en gewasbeschermingsmiddelen.

9) De keuze, het gebruik en het onderhoud van toepassingsapparatuur alsook specifieke spuittechnieken (bijvoorbeeld kleine volumeverspuiting en gebruik van spuitdoppen die verwaaiing tegengaan), en voorts de doelstellingen van de technische controle van spuitapparatuur die in gebruik is en manieren om de spuitkwaliteit te verbeteren. Specifieke risico's die verbonden zijn aan handapparatuur voor de toepassing van toevoegingsstoffen en gewasbeschermingsmiddelen of rugspuiten, en de desbetreffende risicobeheersmaatregelen.

Artikel 31: §5: Voor dergelijke korte opslag zijn de vereisten die gesteld worden aan het lokaal te streng. Dit zou moeten beperkt worden tot: "Het lokaal of de kast is droog, doelmatig verlucht en in goede staat van onderhoud en netheid. De inrichting is doelmatig, zodanig dat de goede bewaring van de opgeslagen producten verzekerd is." In dit verband drukken ze de wens uit dat de vermeldingen betreffende brandvertragend materiaal, een gesloten lokaal en het gevaarsymbool worden geschrapt.

Artikel 35: De bepalingen van de vereisten met betrekking tot de aanvraag tot toekenning of de verlenging van de fytolicensie zijn te strikt en kunnen niet altijd ingevuld worden. Een persoon die aan de voorwaarden uit § 2, 4° en § 3, 2° voldoet, moet een fytolicensie kunnen krijgen of verlengen, ook al oefent hij/zij op dat ogenblik geen beroep uit of werkt hij/zij niet bij een bedrijf waar een fytolicensie vereist is. Dit om voor die personen alle kansen op de arbeidsmarkt open te houden. Ook heel wat voorlichters die bv. enkel advies geven, beschikken vaak niet over een lokaal zoals vermeld in 3° omdat deze ook nooit producten in hun bezit zullen hebben en als dusdanig dan ook niet over een lokaal moeten beschikken. 3° is ook niet van toepassing voor houders van de fytolicensie 'assistent professioneel gebruiker' omdat deze het lokaal niet beheren. Ze vragen in dit verband de volgende aanpassingen:

In 1° enkel het rijksregisternummer behouden, beroep moet geschrapt worden. De fytolicensie kan nodig zijn voor het beroep dat men wil gaan uitoefenen.

2° en 3° dienen alleen ingevuld te worden als ze relevant zijn; het mag geen verplichting zijn dat deze gegevens moeten worden ingevuld.

§ 2: De verplichting om wijzigingen te melden kan enkel voor fytolicensiehouders die ook effectief een lokaal beheren. Bv. seizoenarbeiders en medewerkers van uitzendbureaus kunnen dagelijks op andere plaatsen tewerk gesteld worden en kunnen onmogelijk iedere wijziging meedelen.

§ 3: 4 maanden voor de vervaldatum een hernieuwing aanvragen is een veel te lange termijn vooraf. Vraag om dit te wijzigen in "de aanvraag tot vernieuwing van een fytolicensie kan gebeuren tussen 4 maanden en 14 dagen voor de vervaldatum van de fytolicensie".

Artikel 41: betreffende de sancties en mogelijkheden voor intrekking van een fytolicensie of het geven van een waarschuwing was er nog geen duidelijkheid en overleg binnen de werkgroep fytolicensie. Ze stellen voor dat dit in die werkgroep uitgewerkt en besproken moet worden. Hier moet in ieder geval vermeden worden dat een persoon voor 1 overtreding meerdere sancties kan oplopen, wat in het voorgestelde artikel wel kan.

Woonden, onder het voorzitterschap van de heer R. TOLLET, voorzitter van de Raad, de plenaire vergadering van 25 mei 2011, bij:

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties van de industrie en van het bank- en verzekeringswezen:

De heren DEMARRÉE, DERIDDER, VAN GULCK, VANCRONENBURG

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de ambachten, de kleine en middelgrote handelsondernemingen en de kleinindustrie vertegenwoordigen:

De heer BORTIER

Leden benoemd op voorstel van de landbouworganisaties:

De heren GOTZEN, HAYEZ

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de arbeiders vertegenwoordigen:

Algemeen Belgisch Vakverbond: de heer STRUYF

Algemeen Christelijk Vakverbond: mevrouw DUPUIS

Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België: mevrouw JONCKHEERE

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de verbruikscoöperaties vertegenwoordigen:

Arcofin: de heer NOTREDAME